

LOO PLAN

voor bos, natuur en landschap

NEE, TENZIJ-TOETS GROENE ONTWIKKELINGSZONE

*Kinderboerderij / scoutingterrein
Rheden*

© Shutterstock

COLOFON

OPDRACHT

Nee, tenzij-toets Groene Ontwikkelingszone voor de kinderboerderij/scoutingterrein te Rheden

OPDRACHTGEVER

Gemeente Rheden
Postbus 9110
6994 ZJ De Steeg

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk : e-mail d.d. 8 januari 2019

Ons kenmerk : 2019-100484-926

Datum : 17 januari 2019

Contactpersoon : mevrouw N. van Grinsven

Contactpersoon : Bart Wouters

Medewerking van : Steven van Kasteel

Vormgeving : Marianne Mooij

© Loo Plan B.V. Dit rapport is vervaardigd op verzoek van en hiermee eigendom van opdrachtgever.
Loo Plan is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade voortvloeiende uit toepassingen
van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Loo Plan.
De opdrachtgever vrijwaart Loo Plan voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

	BEVINDINGEN	
1	INLEIDING	2
1.1	AANLEIDING EN DOEL	2
1.2	TOETSING GROENE ONTWIKKELINGSZONE	2
1.3	KWALITEITSBORGING	4
2	PLANGEBIED EN VOorgenomen FUNCTIEWIJZIGING	5
2.1	LIGGING	5
2.2	BEOOGDE INGREEP/FUNCTIEWIJZIGING	5
3	KERNKWALITEITEN	6
3.1	DEELGEBIED	6
3.2	KWALIFICERENDE KERNKWALITEITEN	6
3.3	ONTWIKKELINGSDOELEN	8
4	EFFECTENBEOORDELING GROENE ONTWIKKELINGSZONE	9
	ACHTERGRONDINFORMATIE	

BIJLAGEN

1. VOorgenomen INGRENEN
2. BELEIDSKADER GROENE ONTWIKKELINGSZONE
3. KERNKWALITEITEN BIJJOEN, MIDDACHTEN EN HOF TE DIEREN
4. LANDSCHAPPELIJKE VERSTERKING T.B.V. DAS EN STEENUIL

Bevindingen

Tabel 1 Beknopte conclusie.

Onderdeel	Conclusie	Vervolgactie
Groene Ontwikkelingszone	De voorgenomen activiteit heeft geen significant negatief effect op de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen van de Groene Ontwikkelingszone Biljoen, Middachten en Hof te Dieren.	Geen.
Landschappelijke versterking	De reeds aangeplante hagen ten westen van het plangebied compenseren het eventuele negatieve effect op de foerageerfunctie voor das en steenuil ruimschoots in ruimte/lengte en kwaliteit.	Een verdere uitwerking/uitvoering van het Masterplan Zuidflank Rheden zal de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen voor de Groene Ontwikkelingszone verder versterken.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De Gemeente Rheden is voornemens om de zuidflank van het dorp Rheden aantrekkelijker te maken met als doel de uitstraling van het gebied te verbeteren en betere verbindingen met de omgeving te realiseren. Het gebied van de zuidflank loopt van Worth Rheden tot en met het begin van de Steegse haven. Het bestaat uit sportvelden, een openluchtzwembad, kinderboerderij, landelijk gebied en de entree van het dorp vanaf de snelweg.

In november 2018 is een quickscan Wet natuurbescherming (lit. 1) uitgevoerd, waarna door de Gemeente Rheden aan Loo Plan is gevraagd een Nee, tenzij-toetsing uit te voeren voor het terrein achter de kinderboerderij van Rheden waar een deel zal worden ingericht ten behoeve van scouting Rheden. Onderdeel van de inrichting is de realisatie van een nieuw scoutinggebouw. Ten behoeve van deze functiewijziging dient het bestemmingsplan te worden gewijzigd. Hiervoor dient een Nee, tenzij-toets voor de Groene Ontwikkelingszone uitgevoerd te worden.

De projectlocatie ligt in een Groene Ontwikkelingszone (GO; *Figuur 1*). De beoogde ingrepen (bijlage 1) hebben mogelijk een negatief effect op de kernkwaliteiten van de Groene Ontwikkelingszone.

Conform het beleid van de Provincie Gelderland (omgevingsverordening; lit. 2) is het noodzakelijk om een Nee, tenzij-toets uit te voeren (bijlage 2). Middels de Nee, tenzij-toets wordt onderzocht of de kernkwaliteiten (bijlage 3) van de GO worden aangetast.

Deze toets moet antwoord geven op de onderstaande vragen:

- Welke kernkwaliteiten zijn aanwezig op de planlocatie?
- Leidt de boogde ontwikkeling tot (significant) negatieve effecten op de aanwezige kernkwaliteiten?
- Zo ja, op welke wijze kunnen deze effecten gemitigeerd en/of gecompenseerd worden?

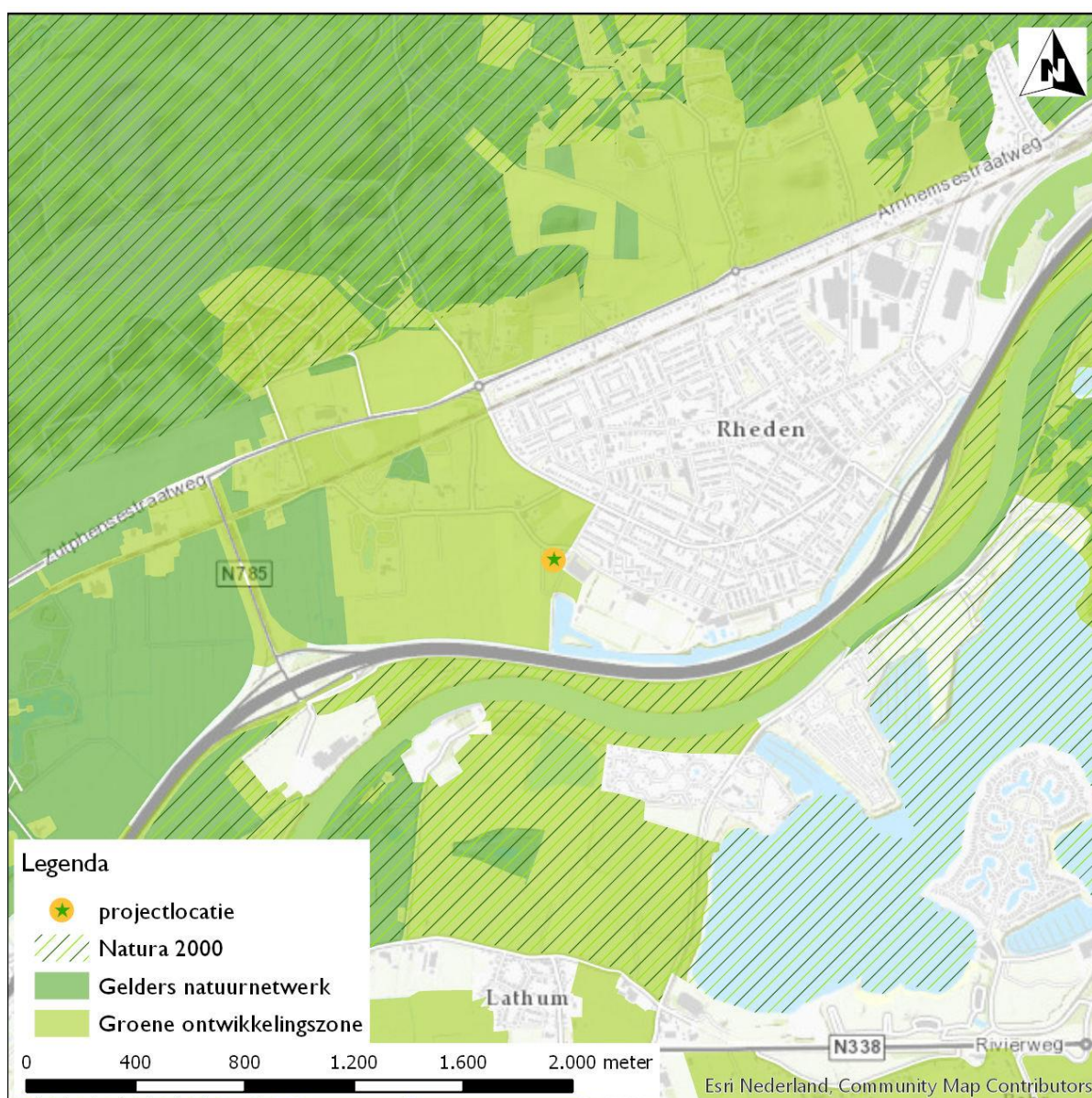
In Tabel I is de conclusie beknopt weergegeven. Achtergronden en details zijn opgenomen in de bijlagen.

1.2 Toetsing Groene Ontwikkelingszone

Tijdens de toetsing wordt beoordeeld of de effecten van de voorgenomen activiteit en/of ontwikkeling strijdig zijn met het vigerende beleid (bijlage 2). De aantasting en/of verbetering van de Kernkwaliteiten (bijlage 2) vormen hiervoor het uitgangspunt. De toets bestaat uit een bureaustudie en een veldbezoek (quickscan; lit. 1) aan de projectlocatie.

Opdrachtgever	Gemeente Rheden
Onderzoekslocatie	Achter terrein kinderboerderij Rheden
Plaats	Rheden
Voorgenomen activiteit	Bouw van scoutinggebouw en terrein
Bijzonderheden	

Figuur 1 Ligging projectgebied in de streek en ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

1.3 Kwaliteitsborging

Loo Plan is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Natuurtoetsen worden uitgevoerd door ecologen en getoetst door een ervaren ecooloog. Een natuurtoets is niet aan een bepaald seizoen gebonden en kan gedurende het gehele jaar plaatsvinden. Door te letten op habitatkenmerken en abiotische condities kan, ook voor soorten die op dat moment niet aanwezig zijn -doordat zij bijvoorbeeld nachtactief zijn of zich in hun winterhabitat bevinden-, worden vastgesteld of het plangebied een potentiële functie heeft.

De bij het onderzoek betrokken personen (Tabel 2) zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden.

Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Loo Plan. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Loo Plan is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Tabel 2 Bij onderzoek betrokken personen.

Datum veldbezoek	8 januari 2019
Ecoloog	Ing. S. van Kasteel
Opleiding	Natuur- en Landschapstechniek, Hogeschool Van Hall-Larenstein
Functie	Medewerker ecologie Brede ecologische kennis met een specialisatie in vogels, amfibieën en reptielen
Interne collegiale toetsing rapportage	16 januari 2019 Drs. B. Wouters, projectleider ecologie

2 Plangebied en voorgenomen functiewijziging

2.1 Ligging

Het projectgebied ligt aan de westkant van het dorp Rheden (*Figuur 1*). Het terrein was eerder in gebruik als dierenweide, maar wordt nu als opslagterrein gebruikt (hout, takken, grond/zand, stenen en oud materiaal/materieel). Op dit stuk terrein worden ook mest en strooisel uit de dierenverblijven van de kinderboerderij opgeslagen en zijn een bijenstal (halfopen schuur met bijenkasten) en een klein schuurtje aanwezig. Het omliggende gebied bestaat uit een woonwijk, weiland/boomgaard met weide, akkerland en de snelweg A348.

2.2 Beoogde ingreep/functiewijziging

Het terrein zal ingericht worden als scoutingterrein waarbij ook een scoutinggebouw geplaatst zal worden (bijlage I). De huidige bestemming is 'Groen'; deze zal gewijzigd moeten worden naar een bestemming die het plaatsen van het scoutinggebouw toestaat.

3 Kernkwaliteiten

3.1 Deelgebied

De Groene Ontwikkelingszone in de provincie Gelderland is ingedeeld in verschillende deelgebieden. Per deelgebied heeft de Provincie gedefinieerd wat de kernkwaliteiten van het betreffende deelgebied zijn en waarop deze betrekking hebben. De projectlocatie is gelegen in deelgebied nr. 131 Biljoen, Middachten en Hof te Dieren (lit. 3). In bijlage 3 is de volledige beschrijving van de gedefinieerde kernkwaliteiten voor het betreffende deelgebied opgenomen. Hieronder wordt slechts ingegaan op die elementen die betrekking hebben op de projectlocatie en de voorgenomen ingrepen.

3.2 Kwalificerende kernkwaliteiten

Onderstaande kernkwaliteiten hebben (mogelijk) betrekking op de projectlocatie:

Overgangen tussen de Veluwezoom en het IJsseldal met de dorpen en enken van Velp, Rheden, De Steeg, Ellecom en Dieren, Velperbroek.

De projectlocatie vormt een zeer marginaal onderdeel aan de rand van de totale verbinding/overgang tussen de Veluwezoom en het IJsseldal. De haagstructuren rondom het projectgebied, die de belangrijkste potentiële verbindende functie vormen voor soorten, blijven in tact. Doordat de projectlocatie en de omgeving daaromheen een groen karakter blijven houden, die in de toekomst door de Gemeente nog verder versterkt zal worden door de inrichting van de totale zuidflank van Rheden, kunnen negatieve effecten op deze overgang uitgesloten worden.

Leefgebied das

De das komt voor in de omgeving van het projectgebied en kan deze locatie potentieel als foerageergebied gebruiken. De aanwezigheid van burchten is uitgesloten. De soort foerageert graag in een kleinschalig landschap omzoomd door hagen die aanwezig zijn rondom de projectlocatie. De haag blijft behouden, maar door een toename van licht/geluid en andere menselijke activiteiten gaat de geschiktheid van de locatie mogelijk achteruit.

Overdag zullen deze activiteiten weinig tot geen problemen opleveren, maar in de avonduren kan verstoring optreden aangezien de das dan vooral actief is. Door de ruime aanwezigheid van (beter geschikt) kleinschalig agrarisch landschap in de directe omgeving van het plangebied, zullen de effecten echter nimmer significant negatief zijn.

Leefgebied steenuil

De steenuil komt voor in de omgeving van het projectgebied en kan deze locatie potentieel als foerageergebied gebruiken. De aanwezigheid van nestlocaties binnen het projectgebied is uitgesloten. Ook deze soort foerageert graag in een kleinschalig landschap omzoomd door hagen en knotwilgen/boomvormers die aanwezig zijn rondom de projectlocatie. De haagstructuur blijft behouden, maar door een toename van licht/geluid en andere menselijke activiteiten gaat de geschiktheid van de locatie mogelijk achteruit. Overdag zullen deze activiteiten weinig tot geen problemen opleveren, maar in de avonduren kan verstoring optreden aangezien de steenuil dan vooral actief is. Door de ruime aanwezigheid van (beter geschikt) kleinschalig agrarisch landschap in de directe omgeving van het plangebied, zullen de effecten echter nimmer significant negatief zijn.

Leefgebied kamsalamander

De biotoop binnen het plangebied is ongeschikt voor de kamsalamander. Negatieve effecten door de voorgenomen ontwikkeling kunnen uitgesloten worden.

Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir

Op basis van kaartmateriaal (lit. 4) en het veldbezoek kan de aanwezigheid van specifieke abiotische condities, die leiden tot een verhoogde ecologische waarde in het gebied, uitgesloten worden.

Ecosysteemdiensten: recreatie

De inrichting van een scoutingterrein in deze groene omgeving zal leiden tot een verhoging van het recreatieve gebruik van de projectlocatie. Potentieel zal deze vorm van recreatie leiden tot vergroot welzijn voor de aanwezige mensen waarmee de ecosysteemdienst van de locatie beter benut wordt.

3.3 Ontwikkelingsdoelen

Naast de kernkwaliteiten zijn ook ontwikkelingsdoelen weergegeven die van toepassing zijn voor de GO:

- Ontwikkeling ecologische verbinding Haviker Poort: singels en houtwallen, lanen, graslanden, poelen, plas-drasbermen en moeraszones, in het bijzonder langs de beken.
- Vermindering barrièrewerking A348, N348, spoorlijn en Middachter Allee
- Ontwikkeling bronnen en beken.
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden.
- Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën.
- Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen.
- Ontwikkeling van het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en graslanden.

Ecologische verbindingen met EVZ-model

- Haviker Poort

Bovenstaande ontwikkelingsdoelen hebben geen betrekking op de geplande inrichting of de projectlocatie. Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op deze doelen zijn uitgesloten.

4 Effectenbeoordeling Groene Ontwikkelingszone

De omvorming van de voormalige dierenweide/opslagterrein tot scoutingterrein met scoutinggebouw leidt niet tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen zoals benoemd binnen deelgebied nr. 131 Biljoen, Middachten en Hof te Dieren.

Doordat effecten van de inrichting op de potentiële foerageerfunctie van het leefgebied voor das en steenuil niet geheel uitgesloten kunnen worden, wordt een landschappelijke versterking voor deze soorten geadviseerd.

Vooruitlopend op de ontwikkelingen m.b.t. het scoutingterrein heeft de Gemeente enige jaren geleden iets ten westen (max. 290 meter) van de planlocatie een deel van de perceelgrenzen opnieuw ingeplant met knotbomen (wilg/fladderiep) en struiken als meidoorn, sleedoorn, roos en egelantier (bijlage 4). Deze nieuw aangelegde hagen vormen een zeer geschikt biotoop voor beide soorten. Eventuele verslechtering van het foerageerhabitat bij de projectlocatie wordt hierdoor in functionaliteit en oppervlakte/lengte ruimschoots gecompenseerd. Doordat deze hagen zich enige jaren hebben kunnen ontwikkelen, zijn deze ook meteen geschikt als het geplande scoutingterrein wordt ingericht.

Hiernaast zullen ook andere plannen die worden genoemd in het concept Masterplan Zuidflank Rheden in de toekomst sterk bijdragen aan een verdere versterking van het leefgebied voor de das en steenuil in de omgeving. Zo wordt er gesproken over de aanleg van bloemrijke zones en stroken, de aanplant van meidoornhagen en mogelijke ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers van een nabijgelegen waterpartij. Omdat deze plannen nog niet definitief zijn, kunnen deze niet als compensatie binnen dit project gezien worden.

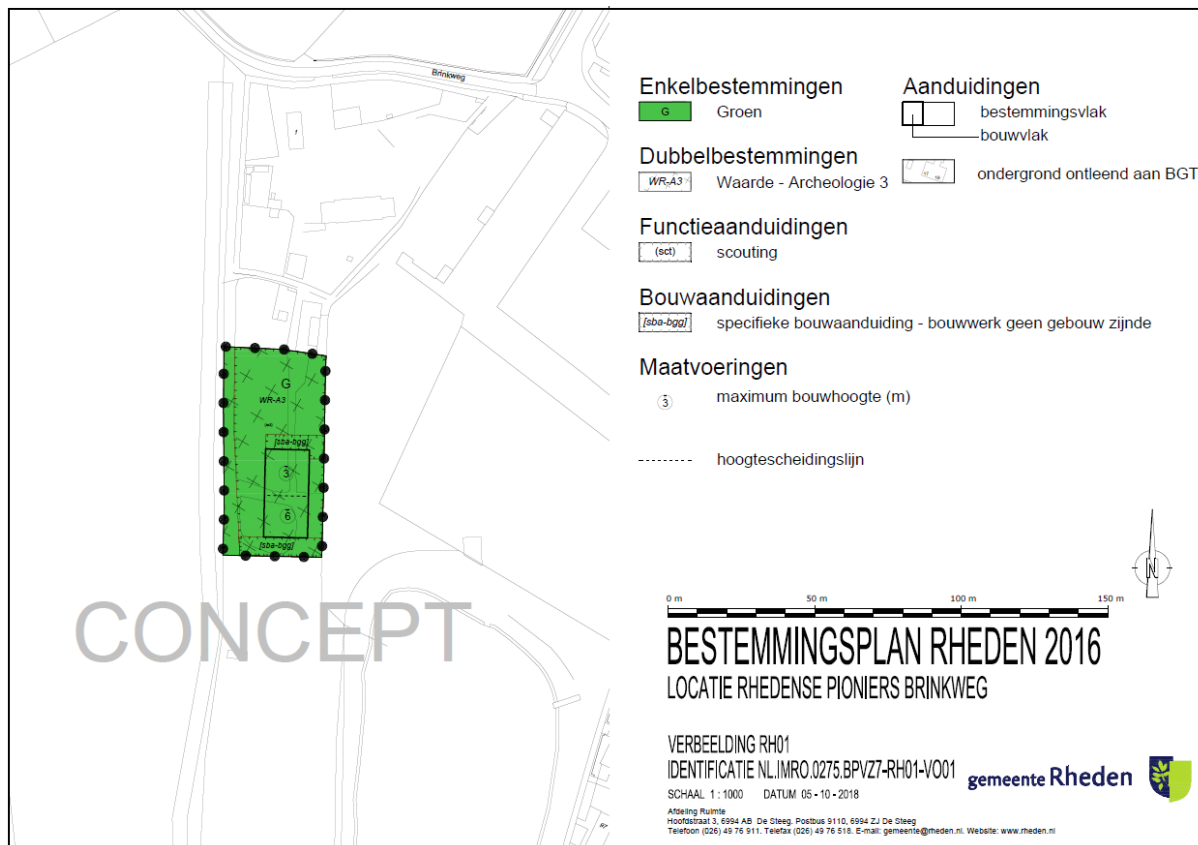
Door de voorgestelde en al reeds uitgevoerde ontwikkelingen wordt daarnaast het leefgebied van deze en andere soorten op andere plekken meer geschikt en worden de ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone versterkt (Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen en Ontwikkeling van het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en graslanden).

ACHTERGRONDINFORMATIE

1. Loo Plan, 2018
Quickscan Wnb Kinderboerderij en Scoutinggebouw Rheden
(rapportnummer: 2018-100484-888)
2. https://gldanders.planoview.nl/planoview/NL.IMRO.9925.PVOmgverordening-vstI?s=SAAXIYAKQgF7vzjFhERCBAN4P4P_wP38wjiAMdOCzhy3qgpM4ZOGbcCBA
3. <http://gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc>
4. <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>
5. BIJ12, juli 2017
Kennisdocument das, *Meles meles*, versie 1.0
6. BIJ12, juli 2017
Kennisdocument steenuil, *Athene noctua*, versie 1.0
7. Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys, 2016
Atlas van de Nederlandse zoogdieren
Natuur van Nederland 12
KNNV Uitgeverij

BIJLAGEN

1. Voorgenomen ingrepen

2. Beleidskader Groene Ontwikkelingszone

De Provincie Gelderland streeft naar het veiligstellen van de verscheidenheid (biodiversiteit) en kwaliteit van de Gelderse natuur, wat bijdraagt aan een prettige leef- en werkomgeving. Hiertoe zet men in op de realisatie van een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden. Dit wil men bereiken door de bestaande natuur in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) te beschermen en de samenhang te versterken door het uitbreiden van natuurgebieden in het GNN en het aanleggen van verbindingzones in de Groene Ontwikkelingszone (GO).

De Groene Ontwikkelingszone bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die ruimtelijk vervlochten is met het Gelders Natuurnetwerk. Het gaat vooral om landbouwgrond, maar ook om terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven.

Ook weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden maken deel uit van de Groene Ontwikkelingszone. Deze liggen niet in het Gelders Natuurnetwerk (vaststellingsbesluit Provincie Gelderland).

De Provincie Gelderland heeft bij de uitwerking van de Groene Ontwikkelingszone beleid vastgesteld. Derhalve zijn kernkwaliteiten benoemd waaraan toetsing plaatsvindt bij relevante ontwikkelingen.

Wanneer een project uitgevoerd wordt in het Natuurnetwerk Nederland (NNN), dient onderzoek plaats te vinden naar de mogelijke effecten. Voor plannen binnen het NNN geldt het 'Nee, tenzij-principe'. Ingrepen worden niet toegestaan, tenzij uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het NNN. Als effecten op het NNN niet op voorhand uitgesloten kunnen worden, zal een 'Nee, tenzij-toets' uitgevoerd moeten worden.

Nee, tenzij-principe

In de Groene Ontwikkelingszone is het ruimtelijk beleid gericht op behoud en ontwikkeling van kernkwaliteiten. Voorgenomen ingrepen worden getoetst aan het Nee, tenzij-principe.

Indien voorgenomen ingrepen significant negatieve gevolgen hebben voor de kernkwaliteiten, dan kunnen deze alleen plaatsvinden mits de nadelige gevolgen worden gemitigeerd en de resterende schade wordt gecompenseerd. Ingrepen kunnen niet plaatsvinden als niet wordt voldaan aan het Nee, tenzij-principe.

Beleid zoals beschreven in de omgevingsverordening van de provincie Gelderland

Artikel 2.7.2.1 Beschermingsregime GO

I. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) worden geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, tenzij:

- a. geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- b. sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- c. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- d. de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 2.7.1.1, derde tot en met zesde lid, en 2.7.1.3.

2. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO kunnen nieuwe kleinschalige ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt, mits:

- a. in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt; en
- b. deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde dan in een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

De kernkwaliteiten van de GO in zijn algemeenheid zijn als volgt gedefinieerd:

- de samenhang met aangrenzende natuurgebieden;
- de aanwezige en nog te ontwikkelen natuurwaarden (in het bijzonder de ecologische verbindingzones);
- de landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische en archeologische waarden;
- de abiotische kwaliteiten

3. Kernkwaliteiten Biljoen, Middachten en Hof te Dieren

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Overgangen tussen de Veluwezoom en het IJsseldal met de dorpen en enken van Velp, Rheden, De Steeg, Ellecom en Dieren, Velperbroek
- Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- Parel/A-locatie bos Middachten-Faisantenbos: bronbos met essen- en elzenhakhout omgeven door drogere bostypen; het bos en de beken zijn bijzonder rijk aan zeldzame planten en dieren
- Bijzondere natuur van sprengen, beken en kwelgebieden
- Haviker Poort: uitwisselingsgebied van planten en dieren tussen de Veluwe en het IJsseldal
- Leefgebied das
- Leefgebied steenuil
- Leefgebied kamsalamander
- Cultuurhistorische waarden van de landgoederen Biljoen, Middachten en Hof te Dieren, oude ontginningen en kavelpatronen, hakhout, houtwallen, singels, sprengen en beken en boerderijen
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- Ecosysteemdiensten: recreatie, drinkwater
- Alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Aardkundige waarden

- Stuwwal van de oostelijke Veluwe; oude klei en veenafzetting Ellecom

Waardevol open gebied of verkaveling

+

Parel

+

Natte landnatuur

Ja

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- Ontwikkeling ecologische verbinding Haviker Poort: singels en houtwallen, lanen, graslanden, poelen, plas-drasbermen en moeraszones, in het bijzonder langs de beken
- Vermindering barrièrewerking A348, N348, spoorlijn en Middachter Allee
- Ontwikkeling bronnen en beken
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën
- Ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen
- Ontwikkeling van het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en graslanden

Ecologische verbindingen met evz-model

Haviker Poort

4. Landschappelijke versterking t.b.v. das en steenuil

